

ETHDIARI

Numerò 139
dimèrcles 23 de junh 1999

HUELHETON

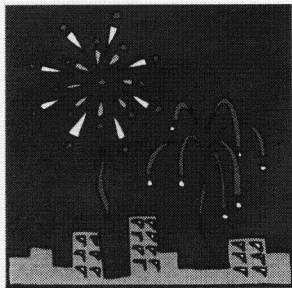
DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

ERA GENERALITAT AMIE ENTÀ DEUANT ERA CAMPANHA "REVELHES TAMB PRECAUCION" ENTÀ ESVITAR ES CREMADES E ENCÈNDIS PER SANT JOAN

Era Direccion Generau d'Emergències e Seguretat Civiù dera Conselheria de

Governacion a metut en funcionament era campanha "Revelhes tamb precaucion" entà pr'amor de conscienciar ara poblacion, sustot ara mainadèra, qu'extreme es mesures de seguretat ena utilizacion des petards e enes hogueres de Sant Joan. Es estadistiques demòstren que cada an es mès afectadi pes accidents des revelhes son es mai-

natges d'entre 8 e 14 ans, que patissen herides e cremades, sustot ena cara, mans, audida e uelhs.

Tamb er objectiu de redusir eth nombre d'accidents pendent aguesti dies, era Conselheria a despartit 100.000 huelhetons e 6.000 postèrs informatius entre es estudis de primària e segondària de tot Catalonha, atau com enes centres d'agropacions e esplais, ajuntaments e conselhs comarcaus, locals de venta autorizada de petards, policies locals e parcs de pompièrs.

Entad açò que hè as actuacions des pompièrs, er an passat lèu eth 70% des gessudes se hèren pr'amor d'encèndis provocadi per materiau pirotecnic en zònes de vege-

tacion o espacis urbans. Ues 2.000 personas, entre pompièrs e voluntaris, susvelharàn es carrèrs entà esvitar que i age mès cassi com aguesti. Era Generalitat rebrembe en aguesta campanha es conselhs basics entà previer accidents e encèndis, com non lançar es petards contra personas, o non portar materiau pirotecnic diuers ena man o enes pòches, per exemple.

Eth cap dera Unitat de Cremadi Materno-Infantil der espitau dera Vall d'Hebron, eth doctor Jordi Carol, a rebrembat qu'eth màger nombre d'accidents se produsís pera manipulacion dera povora, e a persutat ena perilhositat de calar es petards en recipients.

AZNAR DEMANE UNITAT ENTATH PROCÈS DE PATZ EN EUSKADI

Eth debat der estat dera Nacion acabèc era sua session d'ager ath maitin tamb era intervencion deth president deth Govèrn, José María Aznar, que centrèc era sua intervencion ena sollicitud d'un pacte entre totes es fòrces politiquas entà assolidar eth procès de patz, renauïr eth Pacte de Toledo e assolidar er Estat des autonomies.

País Basc

Eth president deth Govèrn, José María Aznar, hec ua crida ara unitat de toti es partits entà aprovar era Lei de reparacion des victimes deth terrorisme e cercar formules que responguen ara voluntat des electors en camin entara patz. Ena sua intervencion pendent eth debat en Congrès des Deputadi, José María Aznar auancèc que seguiràn es contactes tamb ETA "se s'auance en objectiu d'arturar era violèncià". Ath delà, eth president higeç qu'era patz non aurà prètz ne ipotèca e destaquèc qu'er "orde constitucionau qu'es espanhòls mos dèrem non se pòt copar ne se trincarà ne aucint ne per deishar d'aucir. Se siguesse atau non seriem

deuant d'ua autentica patz".

Atur

Eth creishement dera economia espanhòla permeterà crear 1,3 milions de nau emplecs pendent es pròplèus tres ans, e obtier un superavit enes pressupòsti der Estat entar an 2002. Er atur cre que non ei cap ua "malediccion inesvitable" e qu'es politiquas d'estabilitat e creishement permetèran qu'era màger part des joeni espanhòls se poguen incorporar ath mercat de trabalh. Tanben destaquèc que pendent es sòns prumèri tres ans de mandat s'an creat ja 1,2 milions de nau emplecs, tres quataus parts des quaus se pòden considerar estables.

Infraestructures

Eth president anoncièc atau madeish que pendent es pròplèus sèt ans, e tamb era ajuda des hons estructuraus dera UE, Espanha dispausarà de 16 bilions de pessetes entà invertí'c en infraestructures, çò que supausarà un considerable saut entà deuant e ua igualacion tamb es païsi mès desvolopadi.

Autonomies

Ena question des d'autonomies -eth president deth Govèrn se referic ath desvolopament des Estatuts-afirmèc que "ei acabat eth temps dera reivindicacion competèncià" e higeç que ja ei ora der exercici plen der autogovèrn. Aznar se felicitec pera descenuda dera pression fiscau individuau, pr'amor dera reforma der Impòst sus era renta des Persones Fisiques e senhalèc qu'un des principaus objectius deth Govèrn ei era modernizacion deth sistèma educatiu, entà arténher ua educacion de qualitat. Eth cap der executiu se mostrèc partidari d'actualizar eth Pacte de Toledo mejançant un acòrd des fòrces parlamentàries e demanèc que toti es ciutadans dispòsen en matèria

AGENDA DERA REVELHA DE SANT JOAN D'AUÉ

Les

- 19.00 Passavila e animacion damb es grops **La Trup e Clau de Lluna**
- 22.00 **Hèsta deth huec:** Crema deth haro. Dances araneses damb **Es Corbilhuèrs**, crema des halhes e degustacion de vin caud e còca deth país aufrít per COFILES. Actuacion des grops **La Trup** (animacion de carrèr) e **Clau de Lluna** (musica tradicionau catalana) ena plaça dera Glèisa.
- 1.00 Grana revelha de Sant Joan a cargue dera orquèstra **El Expreso de Chicago** (servici de bar, entrepans, atraccions de fira).

Arties

- 20.00 Eleccion dera **Miss e Mister** deth pòble.
- 20.30 **Gran sardinada** entà toti.
- 22.30 **Gran crema deth Taro**, amenizat pera *charranga* **Mai Toquem B.**
- 24.00 Session de balh de net tamb es orquèstres **Duende e Show conexion.**

NAUT RISQUE D'ENCÈNDI EN MÈS DERA MIEITAT DE COMARQUES CATALANES

Ua trentea de comarques catalanes presenten aué zònes o punts tamb un risque potenciau d'encèndi forestau naut, segontes era informacion facilitada pera Direccion Generau de Mieì Naturau dera Generalitat.

En concrèt son es comarques de Montsià, Baish Ebre, Ribèra d'Ebre, Baish e Naut Camp, Tèrra Alta, Priorat, Tarragonés,

Conca de Barberà (Tarragona); Garrigues, Segrià, Noguera, Palhars Jussà, Nauta Ribagòrça, Palhars Sobiran, Naut Urgel, Solsonés (Lhèida); Garròcha, Plan der Estanh, Naut e Baish Empordan, Gironés, Selva (Girona); e Bages, Maresme, Osòna, Baish Lhobregat e Valhès Occidentau (Barcelona).

ETH PARLAMENT DEBATÍS AUÉ ERA PREPAUSTA DE JOAN GANYET DE CREAR UA REGION SANITÀRIA TATH NAUT PIRENÈU

Era Comission de Política Sociiau deth Parlament de Catalonha debatirà aguesta proposicion non de lei possada peth grop deth PSC

Era Comission de Política Sociiau deth Parlament de Catalonha debatirà aué dimèrcles era prepausta non de lei empossada peth deputat socialista e baile dera Sèu d'Urgel, Joan Ganyet, que demane deth Govèrn dera Generali-

tat era creacion d'ua Region Sanitària especifica des parçans deth Naut Pirenèu (Nauta Ribagòrça, Naut Urgel, Cerdanha, Palhars Jussà, Palhars Sobiran e Val d'Aran), territòri qu'actuaument ei majoritàriament adscrit ara region sa-

nitària de Lhèida. Aguesta iniciativa parlamentària, segontes qu'expliquèc Joan Ganyet, "s'encastre ena reivindicacion a toti es nivèus, e tanben en camp dera sanitat publica, dera reconeishença

(Contunhe darrèr)

TRADICIONS

ERA CREMA DETH HARO DE LES

Eth solstici d'ostiu ei, des tempsi antics dera istòria, ua data fòrça remarcabla entàs pòbles pireneics. Ère epòca de semiar es tèrres e amiar eth bestiar entàs montanhes, en tot començar atau eth cicle productiu deth quau depenie era suberviuença des familhes e pòbles montanhens.

Eth Haro representaue en aquest contèxe eth simbèu d'aquera depenècia dera tèrra, un rite pagan, culte -possiblement a quauqua divinitat- a trauers deth quau s'escenifique era renauïda annada productiua e era des. hèita peth huec purificador d'aqueri esperits malaisits que podien mauméter era fertilitat de tèrres e persones.

Era cristianizacion dera alugada deth haro introduirà, mès tard, rites catolics com ara era benediccion deth soc abantes que sigue cremat.

Aguesta hèsta, celebrada en d'audi lòcs deth Pirenèu jos d'autes formes, mantenguie tanben en tèrres gascones aguesta simbologia 'fallica' dera husta clauada en tèrra. En d'audi pòbles d'Aran, maugrat que desapareishuda actualament, se tròbe quauques referències dera celebracion, e en quauqui endrets de Gasconha encara se saue era tradicion. Mès, sens dobte, eth lòc per excellècia que mielhior l'a sauat ei Les, que tamb era sua hèsta deth huec mòstre era fidelitat deth pòble tàs sues tradicions mès ancestraus, en tot reviuier cada vint-e-tres de junh ua net plia de màgia e plasticisme, a on vesins e forasters s'amasen ath torn d'un des costums mès emblematics deth Pirenèu simbolic e misteriós.

Es halhes son tanben elements remarcables dera hèsta. Hètes tamb croses de ceridèr,

son alugades en haro, en tot qu'es mès joeni les hen volar sus eth sòn cap, referint-se ara estienuda deth huec purificador per toti es cornèrs deth pòble.

Eth vin caud, beuenda típica d'aguestes montanhes, e era còca son es components gastronomicos que tasten es visitants, convidadi peth pòble coma senhau d'acuelhuda e ospitalitat. Es dances e musiques dan color e ritme en aguesta magica net. Sauvades per aguesta fidelitat populara as tradicions, **aubades, balh plan, tricoter, cadrih...** conviden a aumplir era plaça tamb es vius tons des ròbes des dançaires e a renamplir era net de sons tradicionaus qu'amien ara voladissa e diversion.

Era quilha deth Haro. Eth dia vint-e-nau de junh, un nau Haro substituís ath cremat.

Quan encara es cendres humegen ena plaça, un corròp de valents vesins deth pòble premanissen eth nau arbe entà èster 'quilhat'. Ei un prètzhet malaisit qu'a de besonh adretia e bona forma fisica entà hené-lo tamb fauques de husta que permeteràn que se seque pendent tot er an.

Er arbe, antigament, ère bracat en bòsc e portat enquiath pòble pes darrèri maridats. Aué en dia, aguesti i participen encara tamb au-frenes floraus (ua corona e ua crotz), coma hègen es nòsti dauancèrs, en un clar referent ath simbolisme dera fertilitat que represente eth Haro.

Era quilha se hè tamb er esfòrc de tot eth pòble e tamb er us exclusiu dera fòrça umana. Un viatge qu'eth Haro ei lheuath e coronat, era musica e era dança prèmien aguesta proesa collectiua.

LEI DE HÒNT?

Diuersi legedors mos an demanat com foncione era lei de Hònt que s'aplique as resultats des votacions. Donques, esvitant era teoria de perqué se hè cada pas, vos aufrim un practic exemple de com aplicar era lei de Hònt:

EXEMPLE LEI DE HÒNT

6 escons tà curbir

30.000 electors

Resultats:

A 11.700 vòts
B 10.800 vòts
C 7.500 vòts

totau 30.000

1a operacion (qüocients successius)

A 11.700/1= 11.700 (açò ac repetim enquia 6)
11.700/2= 5.850
11.700/3= 3.900
11.700/4= 2.950 eca.

B 10.800/1= 10.800
10.800/2= 5.400
10.800/3= 3.600

10.800/4= 2.700 eca.

C 7.500/1= 7.500
7.500/2= 3.550
7.500/3= 2.500
7.500/4= 1.375

Ara ordenam coeficients

1. 11.700 A
2. 10.800 B
3. 7.500 C

4. 5.850 A

5. 5.400 B

6. 3.900 A ----- aguest qu'ei eth divisor electorau

Ara dividim es resultats de cada partit per quocient

A- 11.700/3.900= 3 escons
B- 10.800/3.900= 2 escons
C- 7.500/3.900= 1 escon

ETH PARLAMENT DEBATÍS AUÉ ERA PREPAUSTA DE JOAN GANYET DE CREAR UA REGION SANITÀRIA TATH NAUT PIRENÈU

(CONTUNHACION)

explicita deth Naut Pirenèu a nivèu administratiu e politic per part des diuersi estaments deth Govèrn catalan". Eth deputat pireneic exprimic era sua fidança en qu'era prepausta recebe eth supòrt dera rèsta de grops parlamentaris, "en tot atier es besonhs reaus des ciutadans". Ganyet higeic que, en cas que non prospere era proposicion non de lei, serà "incorporada ath programa de govèrn dera candidatura de Pasqual Maragall tara presidècia dera Generalitat".

Enquia ara, eth Departament de Sanitat e Seguretat Sociala dera Generalitat estructura es sòns servicis en 8 regions sanitàries (Lhèida, Tarragona, Tortosa, Girona, Còsta de Po-

nent, Barcelonés Nòrd e Maresme, Centre e Barcelona Ciutat), que constituïssen es organs desconcentradis de gestion deth sistèma sanitari public de Catalonha e garantissen era prestacion des servicis sanitaris en sòn ambit territorial.

Eth Govèrn dera Generalitat aprovèc en 1985, per mandat parlamentari, eth Plan Sanitari ALPIR, que tanh estrictament ar ambit des comarques deth Naut Pirenèu tamb uns objectius que coïncidissen tamb es foncions d'ua region sanitària pròpria. Eth programa ALPIR siguec acordat peth Parlament de Catalonha enes prumeries dera Generalitat restaurada, precisament a iniciativa deth ma-

deish grop socialista.

Eth deputat pireneic deth PSC justificuèc tanben eth besonh d'aguesta prepausta en considerar qu'era actuau organizacion territoriala deth Departament de Sanitat e Seguretat Sociala "non se correspon as besonhs des comarques deth Naut Pirenèu catalan, qu'an ua problematica sòciosanitària especifica, frut

entre d'autes questions der escampilhament demografic e era luenhania entre fòrça des sòns nuclis pobladi e es centres assistenciaus, atau com dera sua climatologia, orografia e er estat deficitari des comunicacions per carretèra, tamb ua estructura pròpria d'espitaus comarcaus plaçadi en Vielha, Tremp, Sèu d'Urgel e Puigcerdà".

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num. 5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail: vivenciaaranesa@ctv.es

Editore e director: Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI
en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.

ETH DIARI

SE JAMÈS T'AS
DEMANAT COM AJUDAR ARA GENT D'ETH DIARI
NON AC DOBTES . HÈ-TE SOSSCRIPTOR
QU'EI AJUDÀ-MOS DE VERTAT
PERQUE AUER SOSSCRIPTORS ARA REPRESENTE
CAPITALIZÀ-MOS ECONOMICAMENT ENTÀ NON
DEPÈNER D'ARRÉS E CONTINUAR SIGUENT UA
PREMSA INDEPENDENTA E PLURAU

SOSCRÍUE-TE AUÉ MADEISH!

Telefon 619294159

SOSCRIPCION

Prètz: 19.720 ptes IVA includit.

Includís: Soscripcion annau
(diari, mès 5 especiaus).

Distribucion en casa o recuelhuda
en quiòsc.

Dehòra dera Val d'Aran

Enviament per corrèu: 7.400 ptes.